

3 1761 08124241 4

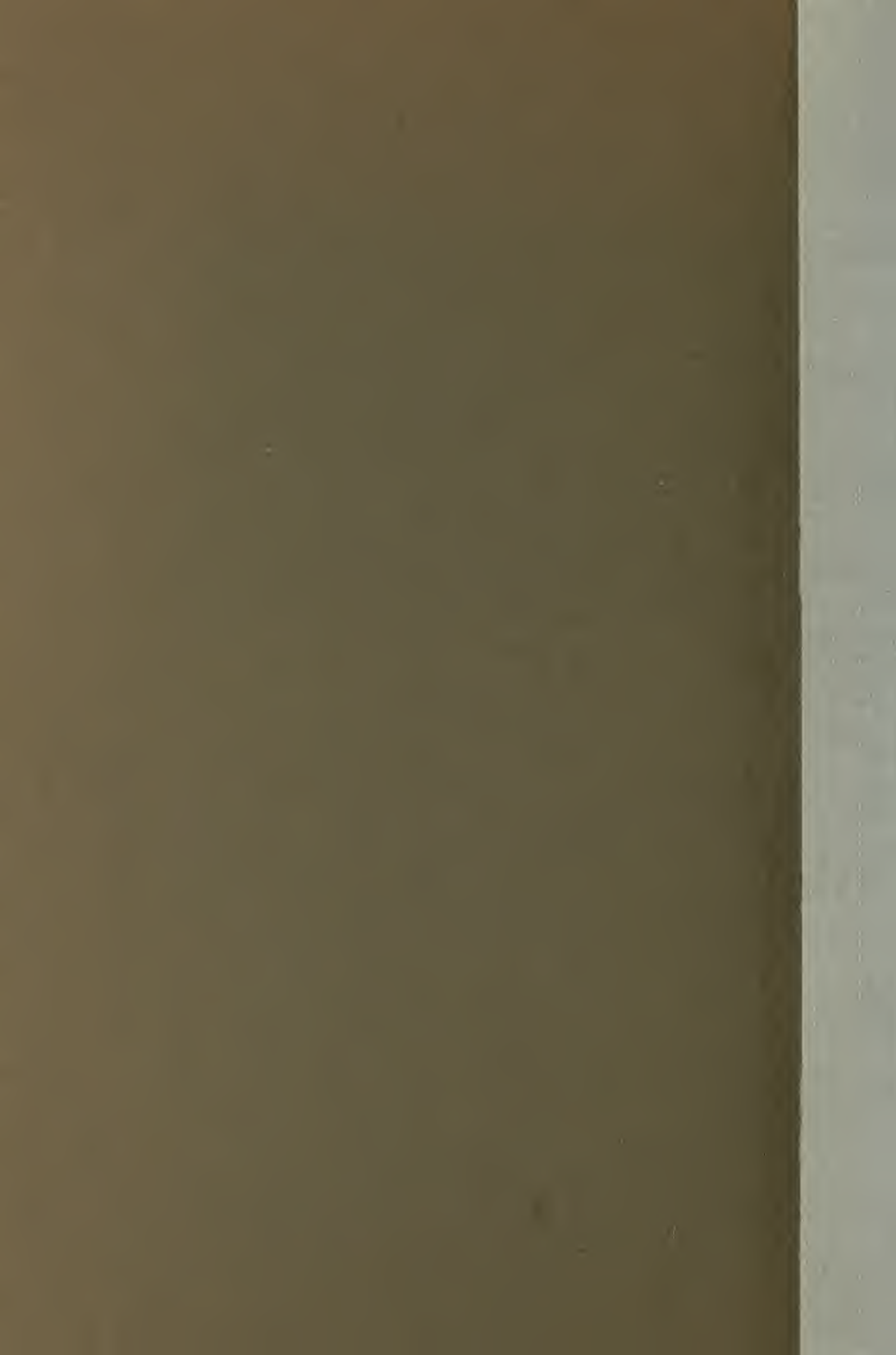
Gvadányi, József
Pöstenyi förödés

PH

3194

G85P6

1787a

GVADÁNYI
—
PÖSTÉNYI
FÖRÖDÉS

29.

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

PÖSTÉNYI FÖRÖDÉS

a' mellyet

Egy Magyar Lovas Ezeredből való

SZÁZADOS

az ottan történt

MULATSÁGOS DOLGOKKAL,

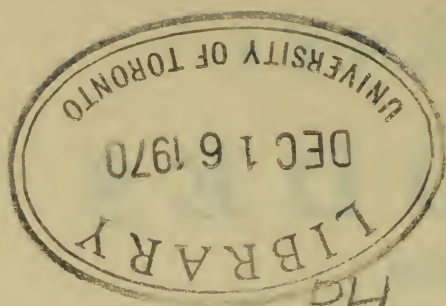
elő Magyar nyelven, Versekbe foglalt,

1787. Esztendőbe, Rák Havának 12. napján.

---

*Nyomtatott Tsöbörtsökön,
a Caspium Tenger partyán azon Esztendőbe.*

PH
3194
G85P6
17872

A' T A V A S Z.

Mihent fúgárival, ama' nagy Térfégen,
Phæbus magosra ment a' tsillagos Égen,
Nem lehetet látni gyermekeket jégen,
Tsúfzkálni, sem halászt, halászni a' Léken.

El-széllyesztette ő Boreásnak szelét,
Zúzmarával terhelt, fekete fellegét,
El-olvasztá vizek', padolattyát jegét
El-üzte tsikorgó, komor borzas Telét.

Zöldbe öltöztette, a' föld' kerekfégét,
Szennyes gyárfza után, meg-adta szépségét,
Flóra a' mezőkön virágja' bővfégét,
El-fzórta, 's minden fa, meg-nyerte zöldfégét.

Most kükürtsből kötnek, kofzorút Leánykák,
Pázsiton ugrálnak, vígan a' báránykák,
Hímjeket pityegik, a' nyöstyén Fáczánkák,
Vígadnak, örülnek, ezen ártatlánkák.

A' földnek vetette, Pán maga ekéjét,
Szarva közé tette, vasas esztekéjét,
Patsirta felette rebdes, és igéjét
Énekli, el-érvén a' Tavaszs zsengejét.

Tsevegve köszönti, a' hajnalt a' Fecske,
Tehén tölgyét feji, a' házi menyecske,
Juhász zséjtárjába ád tejet a' kecske,
Köpuébe virágot hord minden méhecske.

A' Nyár.

Szolgabíró, Bíró! süvölt fárga Rigó
Büdös babuk kiált, hogy a' Tóth igen jó,
Bár magába dohos, azon érett túró,
Mellyet a' Tóth eszik, de izére való.

Zöld fetét süröbe, Fülemile madár,
Mind éjjel, mind nappal, hogy jelen van
a' nyár,

Énekli, de még is a' felette nagy kár,
Hogy a' nagy melegség, torkára vetett zár.

Az árpa kalongyán, Daru vígan tánczol,
Hangya maga félszén, és tojássán lántzol,
Pók - is hállójába, már legyeket ránczol,
Medve barlangjából, ki-jött, víg, nem vántzol.

Azért ki-ki látta most, a' maga dolgához,
Katonafág készül, gyorsan a' mustrához,
Pest alá nem megyen, fegyvergyakorláshoz,
Hanem Belgiumba, fog majd a' tsatákhoz.

Parasztfág serénnyen, kap káza kortsához,
Vintzellér-is flet nyúl ni kapájához,
Arató nem foká, fog májd farlójához,
Kofzorút fog vinni, Céres' oltárához.

More-is le guggot Kovácsol fzegeket,
A' Purdéja hánnya a' Czigány kereket,
Sárája varásol, néz fok tenyereket,
Bal felől üríti, a' pénzes zsebeket.

Ok: mellyért szükséges a' Fördő.

Egyedül tsak kinek vagyon nyavalyája,
Avagy tagjaiban valamely hibája,
Hogy erőt ne végyen betegség' tsirája,
Sőt épen maradgyon, téste' minden tája.

Orvost keres, avagy a' he-vízbe készül,
Reménli, hogy így majd egészszén fel-épül,
Meg-romlott testében, meleg víz új vért szül,
Feje sem fog fájni, hagymájsza-is meg-hül.

Meg-kell, ki ezt írom, nékem-is vallanom,
Hogy törődött testem, bádgyatt némelly
tagom,
Vérem meg-sűrödött, ritkán-is alhatom,
Kemény strapátziák, okai mondhatom.

Mert negyven, és három esztendőök most
mulnak,
Hogy zászlója alá, az én Királyomnak
Esküdtem: azólta áldozom-is annak,
Ki Hadak' Istene, borostyános Mársnak.

Hadi Történetek.

Az én Monarchámnak, én ött háborúját
Végzettem, és bátran követtem zászlóját,
Egybe Frantz Királynak, az ő katonáját
Próbáltam, fésültem fürtös frizúráját.

De négy háborúba Burkus előtt áltam,
Sok jó vitézivel, gyakran szembe száltam,
Meg-vallom nem egyszer szaladással váltam
Tőlök meg: kudartzot soha még sem láttam.

Engemet az Isten szerentsével áldott.
Hartzokba tsatákba, életbe meg-tartott,
Egy Frantznak lövésse lábamon ált-hatott.
De soha a' Prussus nékem nem árthatott.

Sőt gyakran őrt-álló, posztyait fel-vertem,
Sok bagázsíáját, 's lovait el-nyertem,
Czíttennek 's Vernernek kurutzát kergettem,
Kik halált viselnek, nem edgyet le-tettem.

Ezek felől mondgyák, hogy pardont nem
adnak,
Kik azt tőlök kérik, életbe nem hagynak,
Soha magokat sem hadgyák tenni rabnak,
Tartya őket világ azért fene vadnak.

Én

Én pedig mondhatom, hogy roszszabb
kuruttzát

Fridriknek nem láttam; mint a' kukoritzát,
Úgy vágtuk azokat: fok a' Rozenkrantzát
Mutatta, pardont kért, félté gallér rantzát.

Ostora voltam én, a' Desertoroknak,
Kik Magyarok voltak, ollyas kurutzoknak,
Örültem kardomat, vethetvén nyakoknak,
Vagy hasznát vehetvén futrás porázoknak.

Ha illyet foghattam, néki nem kedveztem,
Nyálát allyig nyelte, ött úgy kötöztettem,
Hite' meg-fzegését, szemére vetettem,
Melly ezredből szökött, ahoz el-küldöttem.

Sokkal-is egy fejr oszlop ki-virágzott,
Örültem, hogy azon Hohér ollyat rázott,
A' ki nemzetünket tettével gyalázott,
Hogy Istent,'s Királyt tsal, arra nem vigyázott.

Paripám szürke vólt Büfzke vólt a'neve,
 Kényessenjáró vólt, mert vólt tüze, 's heve,
 Meg-eresztvén fékét, olyan futást teve,
 Hogy orczámbra tsordúlt két szememnek leve.

Szép bogláros szerfzám tsörgött a'lovamon,
 Varva vólt Királyném' neve czafrangomon,
 Török kard tarsollyal fűgött óldalomon,
 Kótsag tollam ingot, széltűl kalpagomon,

Sok Pomert, Prussus Fit, én rabommá
 tettem,
 Nem edgyet közűlök, sebbe-is ejtettem,
 Mint ölyv a'tsirkéket, gyakran széjlesztettem,
 Pour le Merit Rendet Tifztekrűl le-téptem,

Híres Fő vezér Kleist jól esmért engemet,
 Néhány tsatázás köszt, kiáltá nevemet,
 Parolára menvén, meg-fogta kezemet,
 Főtűl talpig nézte, tsekély személlyemet.

Azomba

Azomba kéz alatt, minden kuruttzának,
Száz aranyat ígért, ki tenne rabjának,
Köfzönöm egyedül, Isten' óltalmának,
Hogy fejemmel nem nőtt, száma zsákmán-
nyának.

De Saxóniába, ki menvén Portára,
Olly hirtelen tsaptam egyszer Quartélyára,
Hogy tsak alig kapott, lovának hátára,
Equipázséja lett fáradságom' ára.

A Háborúknak Gyümölcse.

A' Ditsőség mellet, fzenvedtem inféget,
Türtem szomjúságot, és ollykor éhséget,
Tsattogó hideget, rekkent melegséget,
Ló rázást, meg-hányást, sok rendetlenféget.

Fagyos

Fagyos föld' színére, ha le-heveredtem,
Igmándi nyergemet, fejem alá tettem,
Köpönyegem alatt, mint nyárfa rezkettem,
Mert havas essötül, jól meg-verettettem.

Mind ezek okoztak, bennem gyengeséget,
Azért, hogy meg-nyerjem a' vólt egészséget,
Végyen minden tagom, inam, erősféget,
Vérem szokott járást, 's kívánt csendesféget.

---

*A' He-Víznek, és Körülötte lévő alkal-
matosságoknak le-írása.*

Pösténybe förödöm, hol sebes folyása
Van a' Vág' vizének, és benne forrása,
Fördő meleg víznek, mellynek nincsen mássa,
Bizoníttya eztet fokak' jobbúlása.

Büdös kõnek benne, vagyon kevés gözi,
Vassal bír, és azzal Mercuriust győzi,
Tám Vulcánus maga, ezen vizet főzi,
Olly forró, bé esni, ki-ki magát őrzi.

Akár melly nagy légyen Vágnak áradássa,
Akkor nő, ennek-is magosra forrássa,
Ha amannak vagyon árja' le-húllássa,
Ennek-is, szint' akkor esik apadássa.

Vág' partyán deszkákbúl áll hofzszú épület,
Különös kamarák ebbe, 's jó készület,
Semmiben a' vendég itt meg nem szűkülhet,
Végezvén fürdését, nyoszolyán hevülhet.

Két köz fürdők vannak ez előtt munkálva,
Áll az kerületek deszkákbúl tsinálva,
Ezekbe bé-ülhet minden szegény, 's árva,
Heverhet fenekén a' fekete fárba.

Förödik itt Papfág, fördik Katonafág,
Várofo'k' lakosi, és számos Urafág,
Mossa ruhét zsidó, szennyét a' cigányfág,
Förödik Tóth, Németh, és Magyar Polgárfág.

Egy hagyításnyira; van itt' Teplicz falva,
Ki tsak förödni jön, ebbe vagyon szálva,
Ebbül mégyen ki ki, a' vízíg fétálva,
Egyedül cigányfág campíroz el-válva.

Mivel minden rendbül áll ezen fokafág,
Történik minden nap, újjab-ujjab újfág,
A' mitt itt' ki-teszek, mint tsupa valófág,
De ezt szemmel látni, vala nagy mulatfág.

Első Történet a' Czigányokkal.

Én egy Vasárnapon érkeztem estvére,
Jó Gazdához száltam falu' közepére,
Kápolna, Mészárszék nem vóltak meszfzére,
Udvarán jó konyha, szakácsom' kedvére.

Szeredről már itt vólt, egy új Magyar
chórus,

Elöl melly hegedült, vala jó Muzsikus,
Nem vétetett tőle, semmi hamis Tónus,
Tsudáltam: hogy kerefzt-neve vala Ambrus.

A' mint vacsoráltam, öten meg-jelentek,
Elöl szolgám által hozzám bé-üzentek,
Jöjjenek-bé, mondám: bé-jövén köszöntek,
Szóltam: jó barátim! honnan valók kentek?

Szerediek vagyunk, és fürödni jöttünk,
Szólt Ambrus: Kettő van, kes vinyes kö-
zöttünk,

Nékem-is, és Ferkó-ötsémnek a' fejünk
Sédül: meleg vitztul, támjobbúlástnyerünk.

Feleltem; engem'-is színt ilyen baj gyötör,
Nincs appetitussom, ha eszem bánt csömör,
Tsak hogy nem keringek, mint keréngös ökör,
Olly nagyon fáj fejem, lábamat köszvény tör.

De

De most Bécsbül jövök, Császár' Docto-
rával

Szóltam bajaimról, én önnön magával,
Adott orvosfágot, esküdött szavával,
Semmi bajom nem lesz', élvén Curájával.

Tsak egyfzer kelletik a' porát bé venni,
Hólnap hogy ha élek, fogom eztet tenni,
De szükféges erre harminczszor fürdeni,
Hólnap után el-is fogom ezt kezdeni.

De azért Barátim! hogy mi most szenvedünk,
Nem szükfég, a' mellet szomorúk-is legyünk,
Húzd rá magyarossan, Ambrus! igyünk 's
együnk,
Hóltunk után majd meg-láttjuk, hogy mit
tegyünk.

Nem-is kémélték ök, hegedük' húrjait,
Régi Magyaroknak palotás tánczait,
Úgy meg-vonák, hogy a' halgatók lábait,
Mozdulásra hozták, köszvényes inait.

Egy

Egy jó nagy palatzkal, bort nékik adattam,
Vacsorálván; velek magamat mulattam,
Rákóczi, Bertsényi, nótáit hallgattam,
A' Nagy Idait-is, velek el vonattam.

Laczkó fiúnak-is, el-húzák keservét,
Annyával meg-történt szerelmes esetét,
Pihegő hangokkal el-mondák énekét,
Az öreg Czimbalmos, húlatá itt könyvét.

A' mint el-végzettem, immár a' vacsorát,
Fel-költem: el-hagyták ők-is a' muzsikát,
Az asztalra tettem, egy kis iskátulát,
Szóltam: im nézzétek ezen medicinát.

Csásár Doctorátúl, drága pénzen vettem,
Nagyon bódog vagyok, tsak hogy meg-
ejthettem,

Egy feres pohárba egy dózsist hintettem,
Szép tiszta kút-vizet reája öntöttem.

B

Sal

Sal Anglicánum vólt: más Laxatívával
Én nem szoktam élni, tsak ennek favával,
Minden más fzer bántá gyomrom rágássával
Ez nem kínozott soha tulajdonfágával.

Czigányokhoz szóltam: így kell ennek lenni,
Reggel ezt bé-fogom, mind egy tseppig venni,
Úgy fogok azután a' fürdőbe menni,
A' Doctor tanított, mint kell mindent tenni.

Barátim! Kivánok, már most jó étfzakát,
Mig itt fogok lenni, minden nap muzsikát,
Fogtok nékem tenni, mert a' Magyar nótát
Ti olly jól húzzátok, mint Ditters concertyát.

Majd fél éj vólt, hogy ök, én tölem el-
mentek,
Egy csürbe tsak közel hozzám, szállást kértek,
Más nap korán regvel már nálam termettek,
És mikép' nyugodtam, engemet kérdettek.

Mon-

Mondottam: Barátim! Keveset aludtam,
A' fej-szédüléstül ágyamba forgottam,
Erre a' poharat, asztalról fel-kaptam,
És utolsó tseppig, előttök ki-ittam.

El-küldöttem őket, hogy ők csak men-
nyenek,
A' he-vízbe, mellyben bátran fürödgyenek,
Estvére minnyájan hozzám el-jöjjenek
Alkalmatlanfágot addig ne tegyenek.

Szavamat fogadták: estve nyóltz órakor
Meg-jelentek nálam, napnak le-száltakor,
Ditsekedtem; hogy melly nagyon használt
a' por;

Hogy most már jól esik, mind étel, mind a' bor.

A' Köszvényt nem érzem, a' két lábam
könnyül,
Szemem homályt veszti, a' fejem sem szédül,
Már forrótság sem bánt, érzem, a' vérem hűl,
Szóval: azon portúl, minden tagom enyhül.

Ezt halván, közlök négyen, menyre
földre

Kértek: hogy tekéntsek beteges ügyökre,
Mert szörnyen szenyvednek, lábokra, 's fejekre
Ezen porral legyen én fegedelmekre.

Szívéssen, Barátim! feleltem; szolgálok,
Hogy Tik jobban leszte, a' mellet-is állok,
Ha el-fogy is; Bécsbe majd frisset talállok,
Örültek: beszédem kedvet nemzet nálok.

Az Iskátulát itt, mingyárt elő-vettem,
Négy seres pohárba, jó négy Dózsist'tettem,
Fris Vízet reájok, mint szükség öntöttem,
Porcelán-táczákkal, azokat bé-fedtem.

Valamit mást adnék, nem vóltak kétségbe,
Az én bé-vevésssem látták, mint ment végbe,
Minden czigány vala, igen jó kedvébe,
Mert gyógyulásának juta reméltébe.

Vacso-

Regvel öt órakor, már Konyhamba áltak,
Mig Kávémat ittam, udvaron sétáltak,
Láttam, láb-hegyen-is, ajtom előtt jártak,
Mikor szóllítom-bé, ők tsák arra vártak.

Kávézásom után, gyertek-bé! mondtam;
Vizeket kanállal fel-zavarítottam,
Kinek, kinek az ő dózsissát nyújtottam;
Igyátok-ki frissen! bízattva szóllottam.

Egybe mingyárást-is, ők azt fel-hajtották,
De szemeket rútúl bé húnyorították,
Testeket meg rázván szájok' görbén vonták,
Be fojtos ital ezs, Uram! azt mondták.

Rájok rivaľzkodtam; mért hunyorganak
úgy?

Felelt a' Kontrahás neve vólt Perepúlty,
Jaj Uram keseri, bides mint a' ló-húgy,
Semem zsöld karikát hány, tám jön reám fúly.

A'

A' pora-is enyves , mert , inemhez ragadt,
Úgy tetzik, hólyagzsik nyelvem tüle, 's dagadt,
A' vér a' Lelkembe egéfszen fel-áradt ,
Még jó a' fejembe , hogy esem meg-maradt.

Hallyátok Barátim ! egy finsz jó orvosfág,
Hogy rosz, roszszat hajt-el, hidgyétek: valófág,
E' rosz majd meg-gyógyit , és ér nagy bol-
dogfág
Titeket : hogy ezt most téfzitek , bolondfág.

Mind így vólt, szolgámmal a' fürödő házba
Sétáltam; bé mentem rendelt kamarámba:
Fel öltözvén itten fürödő ruhámba,
Bé ültem he-vízzel meg-töltött vannámba.

Bándám-is utánnam hamar el-érkezett,
Köz fürdőhöz érvén, gatyára vetkezett,
Helyt nyerni fokafág között igyekezett,
De még-is mind a' négy közikbe férkezett.

Ennek nagyobb része, vala Katonafág,
Fördött fok Németh-is 's Tóth, Magyar
Polgárfág,
Sváb, Hijentz, fok Hanák, falusi Parafztfág,
Leányok, Afzfzonyok, nem kevés zsidófág,

Itt mind a' Vannákba, a' víz fokkal hévebb,
Mert a' földbül fakad, azért-is melegebb,
Padokon űlnék itt, kik aláb, kik fellyeb,
Sarába bé-menvén, már ott fokkal mélyebb.

Nem fok idő múlva, hallottam nagy
zajgást,
Üssed! udri! slág tzú! e' szókat's pufogást,
Vannámba fel-áltam; lássam a' lármázást,
Láttam-is, hogy Bandám téfzen már szaladást.

Mivel a' he-vízbe ők nyakig be-űltek,
Ennek forrójátúl gyomrokba hevűltek,
A' dózsis operált, hogy fzingt úgy zödűltek,
Izzadot homlokok, majd hogy el-nem dűltek.

Hamar

Hamar a' gyomrokon a' só hatalmat vett,
Rotyogott füstösök, rút's nagy bűdösfég lett,
A' víz zavarodott, fok színre lett festet,
Mellyért ki ki, ki itt fördött, nagy szitkot tett.

A' fok ütéssek közt, vízből ki-ugrottak,
Czigány-mézgát még-is, fürön botsájtottak,
Akkor-is inokon folyt, mikor futottak,
Ugyan csak a' sűrő füzesbe jutottak.

Kik veleek fördöttek, vízből ki-költöztek,
Pfi! Pfi! kiáltottak, hirtelen öltöztek,
Sokan ruhájokat, csomóba kötöztek,
Dohos vólt a' Czigány-Myrha, melyt öntösztek.

Katonaság főkép', haragra fel-indúlt,
Hogy őket meg-verik, nagyon készült dúlt
's fúlt,

Sok már köztök bothoz, fok pallofához nyúlt,
Láttam rosz lesz vége, parasztlág-is mozdúlt.

Azért a' ruhámat szaporán fel-vettem,
És közikbe menni felette liettem,
Szerencsére még-is köztök hamar lettem,
Czigányok mért jártak így, el-beszéllettem.

Meg-értvén a' dolgot, minnyájan nevettek,
Hogy nem bántják őket, ígéretet tettek,
Nem vólt más beszédgyek, a' mint ők öl-
tösztek,

Tsak a': hogy czigányok miként rá szedettek.

Szolgám ruhájokat a' füzesbe vitte,
Semmi bajok nem lesz, vélek el-hitette,
Parancsolatomat nékiek meg-tette,
Nálam vacsorájok lészzen jelentette.

Monda szolgám, a' mint ő reájok talált,
Még akkor-is a' fő gyomrokba operált
Ki nyár-fa tövébe kukorodva purgált,
Ki hasát meg-fogván, görnyedezve járkált.

Még-

Még-is csak el-jöttek estve nyólcz órakor,
Szóltak, hogy vészsen-el a' Császári Doctor,
Pokolba, és vele, azson átkozsot por,
Mert azzsal rajtok vólt azs Erdegi ostor.

Uram! a' Lelkünket, azs úgy által-járta,
Hogy Czimbalmos Bátyánk, már halálát
várta,

Gyomrunkat, bilünket, rútúl fel-zsavarta,
Ködökünket-is majd hogy ki-nem csafarta.

Turgyelunkat ugyan foritánk bé-felé,
Nem mehetet vólna, gombos tö-is belé,
De az a' gyilkos por, tsak mind elé elé
Igyekezset, hamar gatyánkat-is tellé.

Mondottam; Barátim! nagyot vétettettek,
Hogy a' port bé-vévén, mingyárt förödtettek,
Valamint én tettem, ti úgy nem tettetek.
Azon nap, nem más nap, fördeni mentetek.

De

De femmi: mert így-is, a' por testetekbül,
 Minden rosz ki-üzött, 's gonoszt lelketekbül,
 Ki-kergette a' rút vért ti szívetekbül,
 Köszvényt lábotokból, homályt szemetekbül.

No bizs igazs Uram! szólt a' vén Czimbalmos,
 Semem mint a' gyengy-házs, már olyan
 velágos,

Lábam mint nád páltsa, könnyü, gégém hangos,
 Most látom, a' Császár', Doctora hogy okos.

A' cigányok vóltak igen jó kedvekbe,
 Mert a' Persvasio munkált a' fejekbe,
 El hitték, lennének, már ők egészségbe:
 Az első történet így ment itten végbe.

Második. Egy Zsidónéval.

Egy nap: fürdők között fel's alá fétáltam,
 A' köz fürdő előtt, kevéssé meg-áltam,
 Kik fürdenek benne néztem, és vizsgáltam,
 Több fok fétálókkal, imé! eztet láttam.

Egy

Egy Zsidó Afzfzonymnak el-szédült a' feje,
Tám víznek gözétül bódúlt-meg veleje,
Bé-düllöt a' vízbe; de teste' eleje
Ki-láztott Urának a' fábes teklije.

Vaj mír! Ura aztat, gyakran ordította,
Rifke! e' vólt neve, azon szólította,
Ki-emelvén vízből, orrát rázta 's fogta,
Fel-eszmélvén Rifke szemeit nyitotta.

Azután fel-vette Rifkét a' hátára,
Mint zsúpot vetette, ött egy targonczára,
Úgy húzta, mint dögöt sírva szállására,
Kaczagot, ki nézet e' Tragædiára.

Targonczárául Ura itt-is le-emelte,
Nem vélte, testébül, ki-bújt vólna Lelke.
Fülébe ordítá nevét: Rifke! Rifke!
Demeg-hólt: már bögöt, vele négy Gyer-
meke.

Vág'

Vág' vizének partyán sírt néki ásatott,
A' Galgóczi Rabin, itt fördöt, mulatott,
Azért-is ő mingyárt elő - hívattatott,
Vele a' zsidóság mind ide szaladott.

A' Talmuibúl mörmölt, magát hajtogatta,
Többi-is hajlongot, a' Férje fratta,
Fekete posztóval végre bé-takarta,
Négy zsidó a' földrül vállára fel-kapta.

Sírjához el-érvén szörnyen meg-ijedtek,
Mert a' sírba döglött malaczozt ők leltek,
Mellyet az ott fördő katonák vetettek,
Mig ők Ábrahámhoz háznál könyörgöttek.

De femmit fem szóltak, hanem a' Vág'
partyán,
Jó meszfze el-mentek, egy fánál meg-álván,
Új sírt ásatattak, itten ők szaporán
El-temették: ki-ki mene dolga után.

Egy

---

*Egy Trentsén Vármegyebéli Paraszti
Legénynek Története.*

Harmad nap ez után, ugyan ottfürödvén,
Trentsény Vármegyéből, egy nagy paraszt
Legény,
Izmos, erős vállú, de rongyos volt szegény,
A' Medvét bírhatná, vala ő olly kemény.

Mosta magát vízben, 's dolgát végre
hajtván,
Ki akara jönni, de farát tapintván
Érzé, nincs gatyája, hamar vízszá bukván
Igen bámúlt azon, hogy maradt illy pufztán.

Kereste ő aztat, de fel nem lelhetette,
Mert a' víz már akkor fenékre ültette,
Madzag nem volt benne, könnyen el-veszt-
hette,
Vízbe habuczkolván, észre sem vehette.

Magát

Magát másodszor - is, körül tapogattya,
Most - is tsak azt érzi, hogy oda a' gattya:
Mit tégyen? Ki menne, fok a' néző láttya,
Távúl pedig tőle, felső ruházattya.

Végre e' bölts tanács, ötlött elméjébe,
Strutz madárt követvén, e' fízorúlt ügyébe,
Bé-fedte fzekeit, és vala véltébe,
Hogy így majd senkinek, nem tűnik szemébe.

Bé-takarván mind a' két fzevét kezével,
Ki-ugrott a' vízből meztelen testével,
Hahota nevetést indított tettével,
A' jelen lévők közt, fzelemléttetésével.

Méltán is; mivel nem vólt lábra valója,
Teste' tagjainak lett ő árulója,
E' Hornyáknak olly-is vala vak Matyója,
Ritka nap-órának van illy mutatója.

Dámák

Dámák látván eztet, nagyon líkojtottak,
Szemekre legyezöt, ámbár borítottak,
Jól láttam alóla, még-is fajdítottak,
Leg-aláb, egy szemet arra fordítottak.

Szupé felet Hornyák, nevetést okozott,
Némelly Dáma mondá, veszfzen az átkozott,
De szívébe még-is nem egy fohászzkodott,
Hogy Ura nincs illy jól fel-æquipírozott.

Több beszéd köszt mondám: ezt Geo-
metrának

Tegyük, mert nincs párja az ő Mász-Stabjának,
Hafznos nyoma marad, minden Qvadrát-
tyának,

Láttuk, hogy most mérik, földgyét a' Ha-
zának.

Midőn ezt szóllottam, a' szobába bé-jött,
De szür-kankójába, ő már fel-öltözött,
Mit akar, nem tudtuk: minden meg-ütközött,
Egyszerre nagy katzai lett vendégim között.

Mint Bálvány, meg-állott, nézte, mit
nevetünk,
Gondolhatta, hogy tám el-veszett az eszünk,
Vagy részegek vagyunk, hogy illy lármát
teszünk,
Mert látta, asztalnál, ülünk, iszunk's eszünk.

Itt a' Geométra! Dámákhoz szólottam,
Mérni akar ám ez, azért jött; mondottam,
Szalupokon kezdi mérését hallottam,
Szavammal új katzajt köfztök indítottam.

El-únván a' nézést: Borovitsku kupte,
Így szólott; én mondtam, Boriskát keres-e,
Ennek léfz szalopján, mérése' kezdete,
Máfokén azután, rendel végezete.

Dámák a' szobámbúl szegényt ki-kergették,
Mert a' Gavalérok vexálták, nevelték,
Míg itten förödtünk mindég emlegették,
Hol a Geométra, Dámáktúl kérdették.

Egy

Egy Prédikátorral esett Történet.

Egy Prédikátor-is, szent oldal tsontyával
Két hétig fördött itt, maga Zsuzsiával,
E' szegény Pap nem bírt, a' jobbik karjával,
Mestere részegen vágta kaszájával.

Fekete pájából, vólt németh ruhája,
Oda haza maradt Egyházi Dókája,
Academicus vólt, mert vólt Parochája,
Haj kevés vólt azon, ki lázott czérnája.

Avitt kis kalapot viselt a' fejébe,
Egy vastag nád páltzát tartott bal kezébe,
Fejér csont pixisbül, mellyt hordott zsebébe
Tabákot gyakran szít: ritkán vólt kedvébe.

Hofzszú vékony lábú ösztövé ember vólt,
Szájja felett állott horgas, orra mint bólt,
Nagy szemeket nyitot, hogy ha valamit szólt,
Agyag színt mutatott, olyan vólt mint fél hólt.

He-víz körül sétált, magával beszélt,
Mint Géma' tó partyán, olly lépéseket tett,
Hol Égre, hol földre, gyakran tekéngetet,
Nyelve, hol Déak szót, hol görögöt ejtet.

Említé nem egyfzer Theológiáját,
Nevtonnak-is az ő Philozofiáját,
Égig magasztalta Voltér fok munkáját,
De nyugosztaltatta, Zsuzsi Phisikáját.

E' pediglen vala Természet' szépsége,
Minden fzemnek tettfezt testének épsege,
Cedrus fának nintsen szebb egyenessege,
Auróra harmattya vala gyengesége.

Nem kitsíny, nem-is nagy, vólt teste
állása,
Hajnalt látszot nyitni szája mosolygása,
Czikornyásan esett, minden mozdúlása
Lépése apró vólt, mint Pipis' járása.

Két

Két fekete szeme, ha kire tekintet,
Arra égő tüzet, és szerelmet hintet,
Cupidó-is mingyárt olyan szívnek intet,
Hogy ezen tekintet, már szeretni kintet.

Történt-is: hogy szeme' két tüzes menyköve,
Egy hadi Tisztet ért, szívét, úgy meg-löve,
Hogy ő szerelmének lett halálos döge,
És köldök tsömörbe szüntelenül nyöge.

De ezen deli Tiszt, ki itt fürdött, 's lakot,
És mint nyájas ember, velünk mulatgot,
Cupidónak nyila, mivel belé hatot,
Mint szarvas Dictamust, ő-is olly szert kapot.

Mert egyszer a' Fördő' partyán vestájával,
Sétálgatván a' Pap, mint maga párjával,
Mivel a' jobbik fájt, fogta bal karjával,
E' Tsuda! mutatott vízre az újjával.

Kedves Zsuzsim! úgy mond: én Hel-
vétziába,

Majd illy vizet láttam, egy hegynék allyába,
Még sem vólt illy nagyon Igneus kúttyába,
Nem is buzgot földből, más víznek folytába.

Eleikbe került, lassú ballagással,
A' Tifzt: 's szembe esvén, szép fő meg-
hajtással,

Köszöntötte őket 's csendes szó hangzással,
Kérdezé vannak ők, mi discurálással.

Erre pathetice, szólt a' Clarissimus:
Látom Tifzt vagy: én Pap, de Mathematicus,
Nem tudom e' víznek a' tüze hány grádus,
Sulphureusos-é? avagy Chalibeus?

A' Tifzt, mert tanúlt vólt, szólla min-
denekről,

Disfertált előtte, a' meleg vizekről,
Mért ezek olly forrók, szóllot a' tüzekről,
Mondván: hogy Volfius így írna ezekről.

Volfiust

Volfiust nevezven a' Pap a' nyakára,
Rá borúlt, hogy majd nem esett az orrára,
Sokrates ez! 's mutat, nézvén zsuzsijára,
Kérte: menne velek egy kis vacsorára.

Látom Uram! tudod, hogy quid sit natura,
Pedig eztet tudni, scientia dura,
Már látom, hogy vagyon benned mens matura,
Túbuson Ecclipsist látod, melly futura.

Befzédgye leg-jobb víz, vólt Tifztnak
malmára,

Azért nem-is várt több invitálására,
Papné gyenge karját, vette jobb karjára,
Örömmel vezette lakó szállására.

A' vatsora felett Volfnak Physikáját
Hozta elő: Tycho' Astronómiáját,
A' Papné, a' Tifzttel, egymásnak bokáját
Illették, 's érzették szerelem' fáklyáját.

Pap a' Tifztel vetett olly nagy barátságot,
Hogy egymás kezéből ittak Bátyaságot,
És annyira vitte, Tifzt a' Rokonyfágot,
Hogy a' Papné nála, gyakran uzsonnázot.

Valamikor tetzett, ivott ennél kávét,
Bírta a' Pap, bírta ő-is a' kis Kátét,
Phillis nem szerette, olly szívessen Daphnét,
Mint ezen Mars' Fia, e' szentelt Vestanét.

De miként, miként nem, egyszer meg-
sejtette,
Hogy ezen Brúderje csókjait ejtette
Gyöngé orcájára, és hogy ölelgette,
Azt-is, hogy Zsuzsija, vízfza téríttette.

Fújt a' Pap, mint a' Borz, mérgébe
refzketett,
De a' Parochája leg-többet szenyvedett,
Mert ezt vontá rászta, haját róla tépett,
Már mind a' kettőre azólta leskedett.

Egy

Egy dél után mondá a' Pap: kedvem
vagyon

Sétálni, mert úgy mond: a' nap nem fűtt
nagyon,

Ha Zsuzsinak kedve nincs, ithon maradgyon,
A' Tisztet mulassa, máriást jádtzodgyon.

El-méne, de hamar, megint vízfűza tére,
Ajtót rájok nyitván, borzadt teste, 's vére,
Mivel őket ugyan olly játékba ére,
Mellyből majd főgorfág lehe tne a' bére.

De más nap hajnalkor, Lovakat fogatott,
Minden bagázsiát kotsira rakatott,
Parochiájára Zsuzsival baktatott,
Többször így ne járjon, keménnyen hajtatott.

Kevés hetek múlva guta meg-ütötte,
Halál Paradicsom' Kertyébe vezette,
De Zsuzsit nem hofzfűzas öfzvegyfűgbe tette,
Mivel őtt tsak hamar, egy Kováts el-vette.

Több ilyen dolgokat akartam fel-tenni,
Orderem jött; azért el-kelletik menni,
A' Regimentemnél sietve kell lenni,
Vers írás' helyébe, tám kardot kell fenni.

Meg-adta a' He-víz én egészfégemet,
Sött egészlen meg-is tisztítá véremet,
Meg erősítette inamat eremet,
Endimio-is hágy aludni engemet.

Azért Neptúnusnak áldozatot tettem,
A' He-víznek partyán óltárt építettem,
Mellyet virágokkal bőven meg-hintettem,
Egy néhányszor körös körül teményefsztem.

A' Szeredi Banda, hogy el-fogok menni,
Meg-halván, bánatba nem tudot mittenni,
Bizonyossá kívánt a' dologba lenni,
Futva jöve hozzám, tanufágot venni.

Szólt

Szólt Ambrus; hát Uram! azs mit mi
hallottunk,

Igazs-é? mind eten jó hogy meg nem
haltunk;

Már az esünkbe-is, fint' úgy tébolygot-
tunk

Ide, hogy meg-tudgyuk, tsak azért fu-
tottunk.

Igazs-é? hogy azs Úra' hartsokba mégyen,
Ha ithon maradna, vólna azs nagy fégyen,
Csásfár parancsollya, hogy azs Úrott légyen,
Meg-kell annak lenni, azs Úr, bár mit
tégyen.

Úgy vagyon: fietve útam' elő-venni
Kelletik, a' Csásfár, mit kíván, azt tenni,
Azért fizet nékem, meg-kell annak lenni.
Hólnap korán postán el-is fogok menni.

Meg-

Meg-vallom : e' szómra könyveket hul-
lattak ,
Nem-is vólt rosz dolgok , míg velem mu-
lattak ,
Fejeket csóválták , kevéssé halgattak ,
De illy bútsúzásra végtére fakadtak.

Azs Úr Isten légyen , azs Úr' erisfége ,
A' mint a' Kertvily húl , húllyon ellensige ,
Ellensigne azs ő tizes dihesfége ,
Ne irje ; sent Mihály ligyen segítfége.

Mint sövény : kerittsék azs Angyali ka-
rok ,
Sent György , sent nagy Sándor leg-fibb
Archangyalok ,
Azs egitz sent sereg , a' menybili tagok
Minden senték : binak , legyenek bár va-
kok.

Még

Meg közöntem az ő szép kívánásokat,
Nyujtottam kezekbe, Szuferendórokat,
De nem-is kémélték virratig húrokat,
Ők-is négy Órakor követték úttyokat.

El-mentem itt fürdő Urak' szállására,
Vég bútúmat vettem tölök utólyára,
Eztet el-végezvén fel-ültem postára,
Siettem, hogy érjek Marsnak piattzára.

COLOPHON HELYETT.

Már Százados Uram' feredőzésének
 Vége — 's eddig vagyon a' Pöstényi Ének;
 De, ki Revisora voltam e' versének,
 Egynéhány rigmusim nékem is lennének.

Én töllem kérdezni Olvasónak jussa,
 Ki e' szép Krónika' víg Anonymussa;
 Kit, bár véres Mársnak zord mezeit fussa,
 Lantos Apollónak fed szeléd laurussa.

Sáros Nagy Peleske' Nótáriussának,
 Ha éledtél könyvénn magyaros Úttyának,
 Pöstényi Fürdést láthatod párjának,
 GRÓF GVADÁNYI JÓZSEF' kedve' virágjának.

Zabolátlan néha Pegázussa' szája,
 Illendőség' hámjánn ki-kirúg patája;
 De másfél-száz éve még más nóta jára:
 Ne vonnyad a' Múltt-at Má-nak rámájára.

Öszveborsóltt étek — most'ann nem módi a',
 De, mit régen' főztek: az már História;
 Klió előtt pedig a' naturalia
 — Tsak úgy történtt légyen! — jam non
 sunt turpia.

LYány pedig tükörből szépségét, hibáját —
 Láttuk mi e' könyvből Eleink' világát,
 A' nyájas Dámáknak víg cottériáját,
 Pajzány Gavallérok' gálántériáját.

Gondollyuk meg: az is melly igaz érdem vóltt:
 Verset egy Gróf élő magyar nyelvén kohóltt,
 Midőnn palotákból Honnyi szó majd kihóltt,
 'S Poéta Frantz, Német, Deák verset majmóltt.

E' Gróf Úr idegen maszlagot nem rágott,
 Magyar Helikonra egyenessenn hágott,
 'S melly útát GVADÁNYI huszárossann
 Azonn indóltt ARANY szedni laurus-ágot.

De lőn is kelettyők Gvadányiánáknak:
 Pöstényi Főrdés öróltt jó vásárnak.
 Már abból magja sints bóltbann exemplárnak,
 Mit JESZENSZKY ISTVÁNY bizony tartott kárnak.

Ezt BÁRCZY GUSZTÁV Úr úgy szívére vette:
 Ujjonnann kiadni pénzt nem kéméllette;
 Tzéllyát SUGÁR JENŐ buzgónn segétette:
 Hív facsimilé-vé e' könyvetskét tette.

Olvasó! hármuknak köszönd, hogy halhattad,
 GVADÁNYI' szavait füleddel falhattad,
 Dallja' szárnyánn lelked' Múltt' fényénn jártattad,
 Jelen' homáallyából kiszabadéthattad.

Nem vélném, hogy vólnál olly goromba 's dőre:
 Finnyás órrod álna tréfákért tselőre;
 De Kátós homlokod' ha rántod redőre:
 Menny jobb erköltsökért a' Strand-Feredőre!

Irtam Budánn, 1920-ik Esztendőbenn, Kis Aszszony'
 Havának 9-dikére verradó éjtszakánn. A'

VERSFŐKBÉLI.

A MAGYAR HELIKON

HARMADIK KÖTETE GRÓF GVADÁNYI
JÓZSEF „PÖSTÉNYI FÖRÖDÉS“-E. KÉSZÜLT
E KÖNYV AZ ELSŐ KIADÁSRÓL 111 FACSI-
MILE PÉLDÁNYBAN JAPÁN MERITETT PA-
PIRON. EZ A

272

SZÁMÚ PÉLDÁNY

TULAJDONA.

PH

3194

G85P6

1787a

Gvadányi, József

Pöstényi förödés

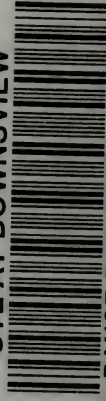
PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 29 25 03 003 7